

Aardrijkskunde en Cartografie

De middeleeuwse Arabische en Perzische geografie was gebaseerd op die van de Hellenisten (Grieken), maar werd door de jaren heen snel aangepast dankzij namen zoals Mohammed al-Idrisi (1099-1165 CE, Sicilië).

Al vanaf het begin van de 8e eeuw werd cartografie en aardrijkskunde ontwikkeld. Met name door de Abbaside Kaliefen van Bagdad. Verschillende Islamitische wetenschappers leverden hun bijdragen en een aantal bekende van deze waren Al-Khwarizmi, Abu Zayd al-Balkhi en Abu Rayhan Biruni. De kaarten van de Islamitische Kalifaten werden gebruikt tot in Europa, West-Africa, China en Hindustan (India). Vooral handels caravans te land en te zee hadden deze nodig. Er werden ook boeken geschreven over de eigenschappen en locaties van verschillende gesteentes, weerspatronen en vegetatie voorkomens.

Islamitische wereldkaarten hadden Mekka in het centrum. In vergelijking met nu waren de polen (noord en zuid) omgedraaid. De Europeanen gebruikte kaarten waar Europa in het noorden (boven) was om zo dominant te lijken. Sommige kaarten waren uitsluitend voor religieuze doeleinden zoals de "Mecca Wereld Kaart". De wijzer geeft voor iedere locatie de richting naar Mekka en de afstand tot de heilige stad. De messing (metaal) kaart is ergens in de zeventiende eeuw in een instrumentmakers werkplaats in Isfahan (Iran) gemaakt en dook in 1989 in Londen op.

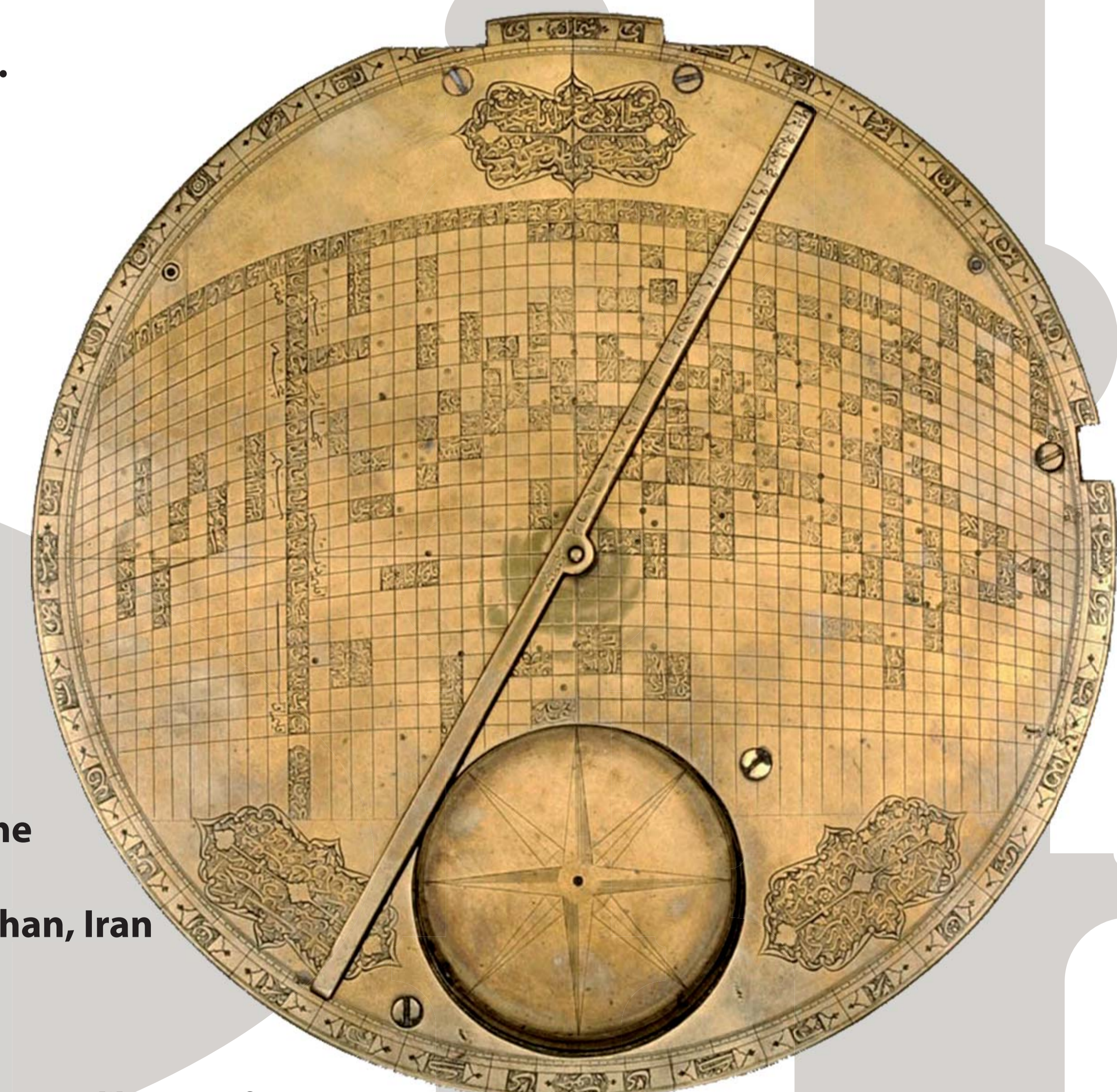
Twee van deze 17de-eeuwse islamitische wereldkaarten die in 1989 en 1995 uit het niets opdoken blijken zeer ingenieus. Over dit cartografische wonder is er een monumentaal boek geschreven. In april 1989 kwam bij een veilinghuis in Londen een van deze instrumenten onder de hamer dat de geschiedenis van de (westerse) cartografie overhoop zou halen. Het betrof een cirkelvormige messing plaat, 22,5 cm in diameter en 1,5 mm dik, met daarin gegraveerd een islamitische wereldkaart. Geen gewone kaart: grenzen, gebergtes, rivieren of zeeën ontbreken. Wel aanwezig is een speciaal raster van meridianen en breedtecirkels, op onderlinge afstanden van twee graden, waarin de locaties van 141 steden staan gemarkeerd - de coördinaten zijn tot op een fractie een graad af te lezen.

De kaart, met Mekka als centrum, omvat het gebied van Andalusie tot Sri Lanka en van Rusland tot Ethiopië, met een concentratie van steden in Iran.

Waar kwam deze opmerkelijke kaart vandaan? Hoe oud was hij? Hoe moest hij beschreven worden? Westerse geleerde concludeerde eerst dat het om een 18de eeuwse cartografische projectie van West-Europese herkomst ging. Dit bleek later geheel fout: de kaart is door en door Islamitisch. Vele westerse geleerde probeerde de messing (metaal) kaart nog toe te wijzen aan Europese vakmanschap en wetenschap, maar te vergeefs. De kaart duid immers aan dat veel moderne aardrijkskunde kennis niet westers zou zijn. Aardrijkskunde en cartografie zijn erg belangrijk voor moslims, het bepaalde de richting waarnaar je moet bidden en beïnvloedde de manier/richting dat een moskee werd gebouwd.

**Tabula Rogeriana. Wereldkaart van al-Idrisi.
Europa is rechts onder en Afrika is er boven.**

**Mecca Centrische
Wereld Kaart,
17de Eeuw. Isfahan, Iran**